

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo ekonomskog razvoja
NAZIV PROPISA	Nacrt Zakona za sprovođenje Regulative (EU) 2023/988 o opštoj bezbjednosti proizvoda

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
 - Koji su uzroci problema?
 - Koje su posljedice problema?
 - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
 - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?
- Glavni razlog za donošenje zakona je pravna reforma na nivou EU kojom je Regulativa (EU) 2023/988 o opštoj bezbjednosti proizvoda zamijenila i stavila van snage Direktivu 87/357/EEZ o obmanjujućim proizvodima i Direktivu 2001/95/EZ o opštoj bezbjednosti proizvoda. Važeći crnogorski Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda („Službeni list CG“, broj 45/14 i 13/18) oslanja se na preuzete odredbe pomenutih direktiva koje su stavljene van snage u decembru 2024. Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa Regulativom 2023/988 je neophodno za ispunjavanje završnog mjerila za poglavlje 28 u dijelu zaštite potrošača. Predlog zakona sadrži isključivo nacionalne odredbe koje su nužne da bi se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji potpuno i pravilno sprovela Regulativa (EU) 2023/988 Evropskog parlamenta i Savjeta od 10. maja 2023. godine o opštoj bezbjednosti proizvoda, o izmjenama i dopunama Regulative (EU) 1025/2012 i Direktive (EU) 2020/1828, kao i o prestanku važenja Direktive 2001/95/EZ i Direktive 87/357/EEZ.
 - Tehnološki napredak i globalizacija trgovine, posebno online, omogućili su lakši pristup proizvodima iz inostranstva koji često ne ispunjavaju bezbjednosne zahtjeve. Komisija je jasno definisala da postojeće pravo (Direktiva 2001/95/EC) ne prati savremene trendove – naročito digitalnu trgovinu i uvoz iz trećih zemalja. Zbog toga brojni opasni proizvodi i dalje dopijevaju na jedinstveno tržište EU, što ozbiljno ugrožava bezbjednost potrošača. Komisija ističe da je regulativa najprikladniji pravni instrument jer osigurava direktnu primjenu na nivou EU (nisu potrebne nacionalne transpozicije), što je ključno za harmonizaciju i dosljedno sprovođenje pravila. Pomenuta Direktiva je prenesena u nacionalno zakonodavstvo kroz Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda ("Službeni list Crne Gore", br. 45/14 i 13/18), pa je neophodna izmjena zakonodavnog okvira u ovoj oblasti koja se vrši kroz transpoziciju predmetne Regulative 2023/988 u novi Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda, dok se ovim zakonom stvara osnov za direktno sprovođenje Regulative od dana pristupanja Crne Gore EU.
 - Nepostojanje djelotvornog zakonskog okvira za opštu bezbjednost proizvoda ima ozbiljne posljedice po javno zdravlje, tržišnu stabilnost i povjerenje potrošača. Potrošači su izloženi većem riziku od nesrećnih slučajeva, povreda, bolesti pa čak i smrti usljed korišćenja opasnih proizvoda. Istovremeno, odgovorni privredni subjekti koji poštuju standarde bezbjednosti trpe poslovnu štetu jer se nalaze u nelojalnoj konkurenciji sa onima koji ne postupaju u skladu sa najboljim praksama. Na širem planu, odsustvo usklađenosti sa regulativom Evropske unije može negativno uticati na proces evropskih integracija Crne Gore, dok regulatorna neefikasnost dodatno opterećuje inspeksijske službe i smanjuje njihovu mogućnost da adekvatno zaštite tržište i građane.
 - Najviše su oštećeni potrošači, jer se suočavaju sa povećanim rizicima po zdravlje i bezbjednost

usljed pristupa proizvodima koji ne zadovoljavaju osnovne standarde. Djeca, stariji i osobe sa invaliditetom su posebno ugrožene grupe. Zatim, oštećeni su i proizvođači i trgovci koji rade u skladu sa propisima – njihov trud, ulaganja i integritet bivaju dovedeni u pitanje zbog nelojalne konkurencije. - Bez donošenja ovog propisa, zakonodavni okvir u oblasti opšte bezbjednosti proizvoda ne bi mogao adekvatno da odgovori na izazove savremenog tržišta, naročito u kontekstu digitalizacije i online trgovine što bi moglo dovesti do povećanja nebezbednih proizvoda na tržištu.
2. Ciljevi - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? - Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.
- Donošenjem Zakona za sprovođenje Regulative (EU) 2023/988 o opštoj bezbjednosti proizvoda, Crna Gora ostvaruje nekoliko ključnih ciljeva. Prije svega, jača se zaštita potrošača kroz obavezu da se na tržište mogu stavljati samo proizvodi koji su bezbjedni za upotrebu, uz efikasne mehanizme za opoziv i obavješćavanje o rizicima. Istovremeno, zakon omogućava usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, čime se doprinosi ispunjavanju obaveza iz pregovaračkog Poglavlja 28 (Zaštita potrošača i zdravlja). Donošenjem ovog zakona stvara se osnov za neposrednu primjenu Regulative o opštoj bezbjednosti proizvoda danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Dakle, zakonom su uređene obaveze isporučilaca i pružalaca usluga internet tržišta u vezi sa obezbeđivanjem opšte bezbjednosti proizvoda, upotreba službenog jezika u Crnoj Gori, nadležni organi za kontrolu sprovođenja odredbi ovog zakona i primjenu Regulative (EU) 2023/988, njihova ovlaštenja i mjere, kao i prekršaji i kazne u vezi sa sprovođenjem Regulative. - Ciljevi su u skladu sa ispunjavanjem obaveza koje je Vlada CG preuzela potpisivanjem SSP-a, budući da je članom 78 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, definisano je da će ugovorne strane sarađivati kako bi uskladile standarde zaštite potrošača u Crnoj Gori sa standardima Zajednice.
3. Opcije - Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa). - Obrazložiti preferiranu opciju? - Glavna i neophodna opcija je usvajanje predloženog zakona. - Navedena opcija je neophodna jer je usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa Regulativom 2023/988 o opštoj bezbjednosti proizvoda uslov za ispunjenje zakonodavnog mjerila u pregovaračkom poglavlju 28 – zaštita potrošača i zdravlja.
4. Analiza uticaja - Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne. - Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima). - Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti. - Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija. - Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera. - Za potrošače, očekivani pozitivan uticaj sprovođenja Regulative je višestruk: bolja informisanost o rizicima, bolji pristup sistemima za opoziv proizvoda, kao i generalno smanjenje izloženosti opasnim proizvodima zahvaljujući strožim pravilima. U tom smislu, predlog zakona donosi ključne novine kao što su: šira pokrivenost proizvoda, stroža procjena rizika, veća odgovornost isporučilaca, pojačan inspekcijski nadzor proizvoda na tržištu, kao i ojačana uloga potrošača sa

novim pravima. To će uticati na veći stepen bezbjednosti potrošača, naročito kada su u pitanju ranjive kategorije stanovništva poput maloljetnika i starije populacije. U tom pravcu, jačanjem odgovornosti u svim tačkama lanca snabdijevanja osigurava se i efikasnije sprovođenje zakona.

- Primjena propisa neće izazvati promjene u troškovima zainteresovanih lica.
- Propisom su definisana rješenja koja omogućavaju stvaranje „zdrave“ tržišne konkurencije, propisivanjem obaveze za stavljanje na tržište isključivo bezbjednih proizvoda.
- Ovaj propis ne stvara administrativna opterećenja i biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Nije potrebno dodatno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju propisa
- Vidjeti prethodni odgovor.
- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava u budžetu.
- Nije predviđeno donošenje podzakonskog akta iz kojeg će proisteci finansijske obaveze.
- Implementacijom propisa može se ostvariti prihod za budžet Crne Gore kroz naplatu novčanih kazni za eventualne povrede odredbi ovog propisa.
- Nije korišćena metodologija pri obračunu finansijskih izdataka/prihoda.
- Nisu postojale sugestije Ministarstva finansija.
- Nisu postojale primjedbe.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.
- Predlog zakona je izrađen uz podršku eksperata Vitomira Fistera i Rade Marković angažovanih preko PLAC projekta (Centar za pravno i strateško savjetovanje Crne Gore) koji finansira EU.
- Nisu vršene konsultacije u ovoj preliminarnoj fazi analize uticaja propisa.
- Vidjeti prethodni odgovor

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
 - Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
 - Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
 - Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
-
- Ne postoje potencijalne prepreke za implementaciju propisa.
 - Nadzor nad sprovođenjem Regulative (EU) 2023/988 vrše tržišna inspekcija, sanitarna inspekcija, inspekcija za usluge informacionog društva, kao i carinski organ.
 - Glavni indikator su broj i vrsta mjera preduzetih za uklanjanje nebezbednih proizvoda sa tržišta.
 - Ministarstvo ekonomskog razvoja će vršiti monitoring i evaluaciju primjene propisa.

Podgorica, 11.06.2025.godine

MINISTAR
Nik Gjelošhaj